

Zenélésből megélni keveseknek sikerül, a zenészek többsége mégsem választana mást

SZERZŐ: VIRÁGH ENIKŐ

Ha zenészekre gondolunk, először bizonyára a legnagyobb sztárok jutnak eszünkbe. Többségük azonban nem fesztiválok, sportcsarnokok nagyszínpadjain szokott játszani. A zenélés általában nem biztosít elég jövedelmet a megélhetéshez, különösen más, civil állásokkal összehasonlítva. A zenészek ennek ellenére sem választanának mást: a zene számukra egyszerre kikapcsolódás és küldetés, feltöltődés és hivatás.

A ProArt Zeneipari Jelentéséhez készült kérdőívet több mint 1000 zeneszerző, szövegíró, hangszeres zenész és énekes töltötte ki 2017 őszén – ennek fő eredményeit foglaljuk össze.

A kérdőív a 2016-es évre koncentrált, és a „Zeneipar helyzete számokban 2017” projekt keretében valósult meg, melynek eredményei [itt](#) elérhetők. Jelenleg fut a 2017-re fókuszáló lekérdezés – ezek a munkák az őszre elkészülő ProArt Zeneipari jelentést alapozzák meg.

A HÉTFA Kutatóintézet 2016 után idén immár második alkalommal készíti a Zeneipari Jelentést. Az Összkép [Zene sorozata](#) a legizgalmasabb 2016-os eredményeket dolgozza fel – írtunk többek között a hazai zeneoktatás helyzetéről, a zenefogyasztási trendekről és szerzői joggal kapcsolatos kérdésekről. Sorozatunk a friss adatokkal folytatódik.

Fotó: Pixabay

Zenei pálya és civil élet

A zenészek viszonylag korán, kamaszként, illetve fiatal felnőttként kezdik a zenei pályát. Az első szárnypróbálgatások ideje az előadóknál átlag 16 éves, a szerzőknél 18 éves korra tehető. Többségük nem csak egy zenei tevékenységet űz, hanem többet párhuzamosan, a válaszadó zeneszerzőknek

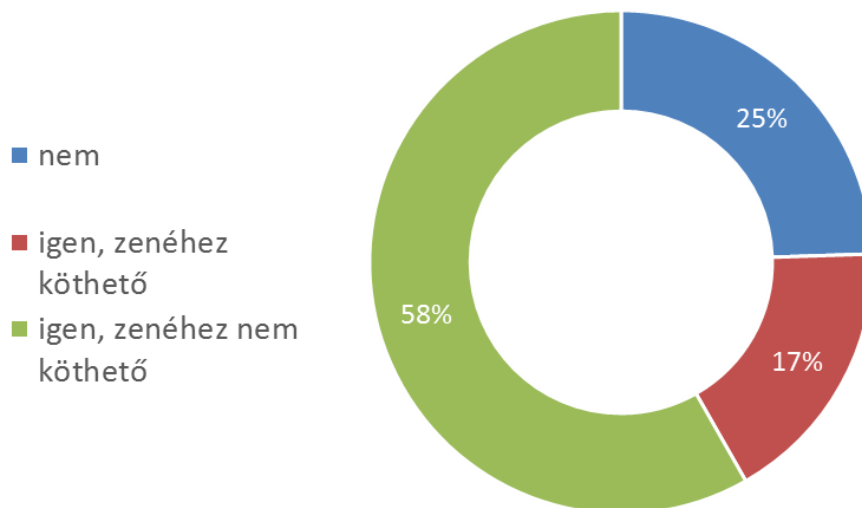
például 47%-a szövegíró, 54%-a hangszeres zenész is egyben. A zenei pálya tehát jellemzően mások dalainak előadásával kezdődik, saját szerzemények írásával csak ezután próbálkoznak.

A könnyűzenei pályára viszonylag kevesen készülnek úgy, hogy előre tudják: ezzel, és csakis ezzel akarnak foglalkozni. De még ha így is volna, hamar szembe találják magukat azzal a problémával, hogy élni is kell valamiből. Az a tipikus, hogy a zenélés kezdetben hobbiként, szenvedélyként, más, civil munka vagy tanulás mellett van jelen a zenészek életében. Az, hogy ez így marad vagy sikerül „főállású” zenésszé válni, elsősorban attól függ, mennyire képes valaki befutni, hoz-e annyi pénzt a zenélés, hogy a megélhetést önmagában biztosítani tudja.

A kérdőívünket kitöltő zenészek közül csak minden 4. mondta azt, hogy kizárólag szerzői, előadói tevékenységéből él, a zenészek háromnegyedének volt más, jövedelmet jelentő foglalkozása is. Ez a foglalkozás persze szintén kapcsolódhat a zenéhez. A zenészek 17%-a „civilként” is zenei közegben mozog: zenetanár, énektanár, hangtechnikus vagy éppen zenei menedzser.

A zenészek között ugyanakkor azok vannak a legtöbben, akiknek valamilyen zenéhez nem köthető foglalkozása is van, amit az esetek kétharmadában főállásként űznek. Feltűnően sok az informatikai, programozási területen tevékenykedő, de dolgoznak zenészek szakmunkásként, autóbuszvezetőként, szociális munkásként, marketingmenedzserként, mérnökként, sőt, az építőiparban, kereskedelemben, oktatásban, egészségügyben, gyárakban is találkozhatunk velük.

Zenei (szerzői, előadói) tevékenysége mellett volt-e egyéb, Önnek jövedelmet jelentő foglalkozása 2016-ban?

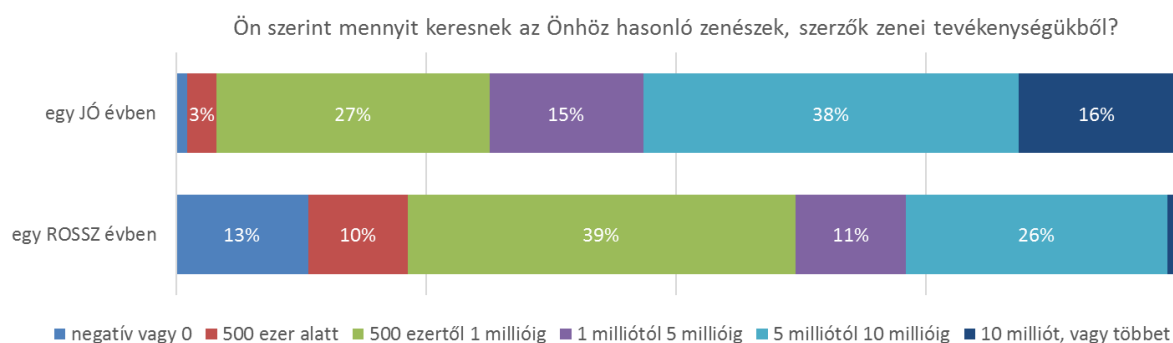

A zene sok időt igényel, különösen ahhoz képest, hogy sokan munka mellett kell, hogy időt szakítsanak rá. Az előadóművészek fellépéseken kívül átlag heti 15 órát zenélnek, amiből 10 óra egyéni gyakorlás, 5 óra zenekari próba. Még azok a zenészek is heti 12 órát szánnak gyakorlásra és próbára, akik teljes állásban dolgoznak valahol.

Hogyan keres egy zenész?

A zenészek döntően nem a zenei tevékenységükből élnek. A kérdőívünket kitöltő szerzők és előadók teljes jövedelmének mindössze 30%-a származott a zenélésből. A zenei jövedelem aránya még azoknál sem érte el az 50%-ot, akik elsősorban zenéléssel foglalkoznak, mellette csak alkalmi munkát, vagy részidős állást vállalnak. A zene tehát inkább jövedelemkiegészítés, mint a megélhetés elsődleges forrása egy átlagos zenész számára, még akkor is, ha ezzel is tölti az ideje nagyobb részét.

A zenélésből származó jövedelmek emellett nagymértékben ingadozhatnak is. A zenészek átlagosan 4 millió forintba számíthatnak egy jó, 950 ezerre egy rossz évben, vagyis egy jobban vagy kevésbé jól sikerült év zenei bevétele között akár négyszeres különbség is lehet.

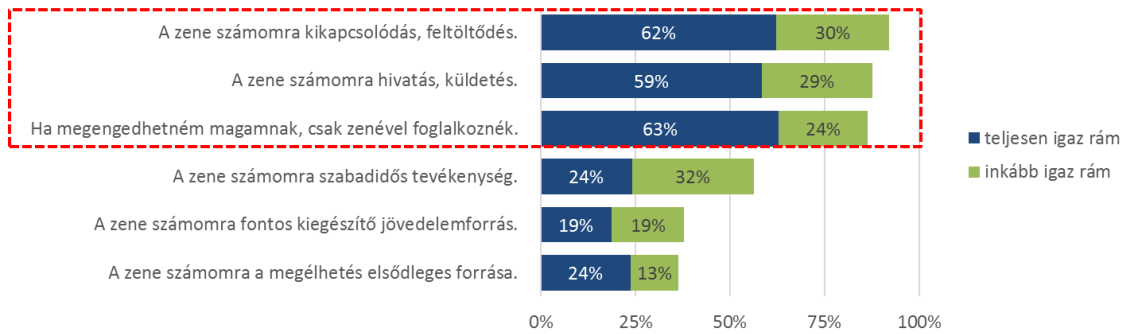
Ugyanakkor fontos, hogy az átlagok óriási egyéni különbségeket rejtjenek: a válaszadók 16%-a egy jó évben évi legalább 10 millió forintot keres zenéléssel, közel harmada azonban egy jó évben sem keres többet évi 1 millió forintnál.

Hasonlóképpen, nagyon kevesen, de akadnak olyanok a válaszadók között, akik egy rossz évben is keresnek évi legalább 10 milliót, míg 13% egy rossz évben semmit sem keres, sőt, akár veszteséget is termel - a zenélés ugyanis nem csak bevétellel, hanem rengeteg kiadással is jár. A zenekarok jelentős része maga fizeti például a hangfelvétel-, vagy a videóklip-készítés költségeit.

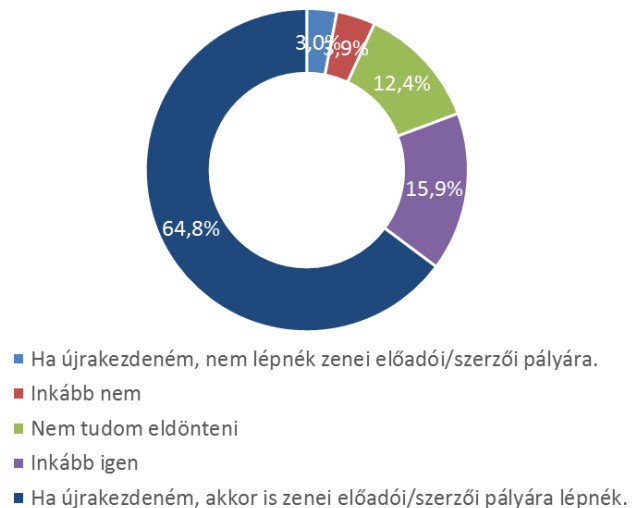
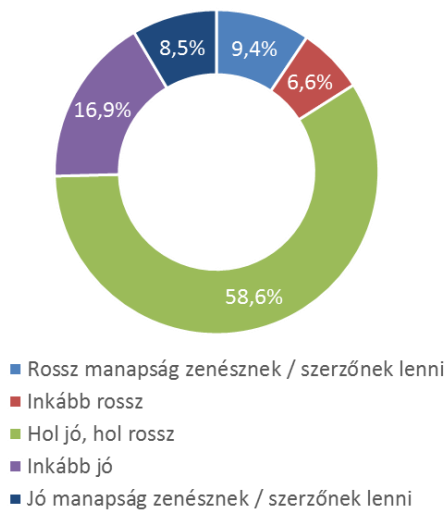
A zene kikapcsolódás, a zene küldetés

A zenészek számára a zene egyszerre kikapcsolódás és küldetés, hobbi és hivatás - függetlenül attól, hogy van vagy nincs mellette civil szakmájuk, teljes állásuk. A zenélés mellett főállásban dolgozók 84%-a is hivatásaként tekint a zenére. Lehet, hogy valaki 9-től 6-ig a képernyőt bámulja és a billentyűzetet püföli, belül azonban lüktet a ritmus, és alig várja az esti próbát és a hétvégi koncertet. Valószínű, hogy gondolkodás nélkül cserélné a programozást zenélésre, ha az is fizetne olyan jól: a válaszadók 87%-a mondta, hogy ha megengedhetné magának, csak zenével foglalkozna.

Mennyire igazak Önre az alábbi állítások?

Ha arról kell dönteni, milyen ma zenésznek lenni, a zenészek többsége semleges álláspontra helyezkedik. A mérleg nyelve azonban inkább a jó irányba billen, azt sejtetve, hogy bár a pénzügyi megbecsültsége alacsony, van más a zenélésben, amiért érdemes csinálni. Ha pedig azt kérdezzük tőlük, hogy mindent egybevetve megérte-e vagy sem erre a pályára lépni, egyöntetűen azt válaszolják, hogy ha újrakezdehetnék, ugyanígy csinálnák.

A kérdőívet az Artisjus, az EJI és a MAHASZ segítségével juttattuk el a zenészekhez e-mailben. A kitöltők életkori, lakóhelyi és nemi megoszlása egyezik az Artisjussal (zeneszerzők, szövegírók, irodalmi szerzők egyesülete) és az EJI-nél (Előadóművészi Jogvédő Iroda) regisztrált szerzők és előadók statisztikáival, vagyis a válaszokból következtetni lehet a hazai zenészek körülményeire.